

Teatar apsurda

Snežana Kalinić

VIII semestar

Broj ESPB bodova: 3

Izborni kurs **Teatar apsurda** studente upoznaje sa sadržinskim i formalnim osobenostima Beketovih, Joneskovih i Adamovljevih dramskih tekstova i posebno analizira osnovne karakteristike teatra apsurda. Ukazuje na sličnosti i razlike između pisaca koji se smatraju njegovim tipičnim predstavnicima i razmatra koliko se antidramski diskursi teatra apsurda razlikuju od prethodnih i potonjih pozorišnih obrazaca. Teorijska nastava analizira kako je teatar apsurda odbacivanjem realističke iluzije i psiholoških i kauzalnih zakonitosti narušio konvencije dramske književnosti, te kako je predstavljanjem situacija koje su dugo smatrane nepredstavljivim doveo do udaljavanja od literarnog pozorišta i do približavanja teatru korporalne ekspresije, čime je uslovio dalji razvoj dramskog i nagovestio pojavu postdramskog pozorišta.

Struktura bodova

Pohađanje nastave: 10 poena

Aktivnost na času: 0-20 poena

Esej: 0-20 poena

Test: 0-50 poena

Teme

Apsurdnost čovekove egzistencije u Beketovim, Joneskovim i Adamovljevim antidramskim tekstovima
Metateatralnost teatra apsurda
Intertekstualnost teatra apsurda
Spoj tragičnog i komičnog u teatru apsurda
Strukture i funkcije dijaloga u teatru apsurda
Čekanje i druge (anti)dramske situacije teatra apsurda
Beketova drama i „apsolutno odsustvo Apsolutnog“
Čekajući Godoa i relativno „odsustvo Apsolutnog“
Teatar poruge i problem teodiceje: uporedna analiza komada *Čekajući Godoa*, *Kraj partije* i *Igra*
Problem identiteta u *Srećnim danima* i *Krapovoj poslednjoj traci*
Upotreba parodije u *Igri*
Predstave telesnosti u Beketovom teatru apsurda
Beket i Šekspir
Beket i Prust
Joneskovo određenje antiteatra
Groteska Joneskovog pozorišta

Alogizmi i paroksizmi Joneskove drame
Nonsensi *Čelave pevačice*
Uporedno čitanje Joneskovog i Šekspirovog *Makbeta*
Funkcije predmetnosti u *Stolicama*, *Čelavoj pevačici* i *Času*
Reči i stvari u *Času* i *Srećnim danima*
Uporedna analiza Joneskovih *Stolica* i Beketovog komada *Čekajući Godoa*
Jonesko i Žari
Jonesko i Arto
Otuđenost Adamovljevih (anti)junaka
Onirični elementi Adamovljevog teatra
Ko je Taran?
Adamov i Čehov
Adamov i Strindberg
Adamov i Arto

Sekundarna literatura

- Martin Esslin, *The Theatre of the Absurd*, Harmondsworth, Penguin Books, 1974.
Emmanuel Jacquart, *Le théâtre de dérision*, Paris, Gallimard, 1998.
Antonen Arto, *Pozorište i njegov dvojniki*, Prosveta, Beograd, 1971.
Jovan Hristić, *Studije o drami*, Beograd, Narodna knjiga, 1986.
Zoran Milutinović, *Metateatralnost: imanentna poetika u drami XX veka*, Beograd, Radionica SIC, 1994.
Leksika moderne i savremene drame, priredio Žan-Pjer Sarazak u saradnji s K. Nogret, H. Kunc, M. Losko i D. Lesko, Vršac, 2009.
The Cambridge Companion to Beckett, ed. Philling, John, Cambridge University Press, 1996.
Temat o Beketu *Trećeg programa Radio Beograda*, jesen 1985.
Temat „Beket i tradicija“, *Vidici*, br. 242, 243, 1986.
Gradac, časopis za književnost, umetnost i kulutru, god. 28, 2002, br. 143-145.
Temat o Beketu časopisa **txt**, br. 1-2, 2003.
Ežen Jonesko, „Pozorišno iskustvo“, Vuk Karadžić, Beograd, 1965.
Dragan Stojanović, „Joneskov dijalog sa Šekspirom“, *Reč*, broj 32, april 1997.
Temat o Adamovu, *Gradac*, časopis za književnost, umetnost i kulutru, god. 21, 1994, br. 112.
Hans-Thies Lehmann, *Postdramsko kazalište*, CZD, TkH, Zagreb, 2004.

Primer testa

1. Navedite barem tri tipične teme teatra apsurda i ukratko analizirajte jednu od njih na osnovu pročitanih Beketovih, Joneskovih i Adamovljevih dramskih ostvarenja.
2. Na koje načine antidrama *Igra* odstupa od aristotelovske dramaturgije?
3. Šta je metateatralno u *Stolicama*?
4. Kako se završava komad *Čekajući Godoa*? Zašto se taj tip završetka često javlja u antidramskim ostvarenjima teatra apsurda?
5. U kojim se dramama nalaze navedene replike i koji likovi ih izgovaraju? Imaju li nešto zajedničko? Koju vrstu transtekstualnosti upečatljivo ilustruju?
 - a) – Kraljevstvo za jednog đubretara!
 - b) – [...] Osim toga, ima u mojoj prirodi, sastavljenoj od najgorih instikata, gramzivosti tako nezajažljive da ću, za vreme svoje vladavine, odseći glave svim plemićima, kako bih imao njihova imanja. Biće mi potrebne dragocenosti jednog, kuća drugog, a svako novo nasleđe za mene će biti samo sos koji će me učiniti još gladnijim. [...]

Syllabus

1. Teatar apsurda, teatar poruge, antidrama, metateatar, novi teatar
2. Sadržinske osobenosti teatra apsurda
3. Formalne osobenosti teatra apsurda
4. Adamovljev pozorišni izraz i analiza *Profesora Tarana*
5. Beketov pozorišni izraz
6. Analiza komada *Čekajući Godoa*
7. Analiza komada *Čekajući Godoa*
8. Analiza *Kraja partije*
9. Analiza *Igre i Srećnih dana*
10. Analiza *Krapove poslednje trake*
11. Joneskov pozorišni izraz
12. Analiza *Čelave pevačice*
13. Analiza *Časa i Stolica*
14. Analiza *Makbeta*